

Confluencias

Le Periodico Circular del Societate American pro Interlingua

Volumine 1 Julio - Septiembre 2002 Numero 3

Le metaphoras del formation de vocabulos. per Stanley Mulaik

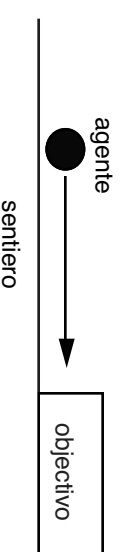
George Lakoff es un professor del linguistica cognitive al Universitate de California a Berkeley. Ille e su studentes e collegas in plure libros ha avantiate le these que le pensata abstracte functiona con metaphoras, metonymas e syntheses cognitive de “spatios mental” fundate in le schemas corporee de perception e action. In altere parolas, le mente es “incorporee”. Como ille lo dice, “Nos es esseres neural. Nostre cerebros obtene lor input del resto de nostre corpores. Le forma e caracteristicas de nostre corpores e le maniera in que illos functiona in le mundo assi structura le conceptos mesme que nos usa a pensar. Nos non pote pensar justo qualcunque cosa—solmente lo que nostre cerebros incorporee permette a nos.” Iste idea se contrasta con philosophias que tracta le mente como existente in un stato nonphysic e disincorporee.

Totavia il non es mi scopo a discutir le nuances philosophic o metaphysic del ideas de George Lakoff. In iste respectos ille non differe de altere scientistas in regardar humanos como esseres physic in un mundo physic. Mais lo que es significante es que ille crede que le evidentia linguistic e cognitive nos insentia que nostre conceptos abstracte es semper fundate in formas plus mundan prendite del maniera in que nos percipe e interager con objectos in le mundo. Quando ille ha studiate le maniera in que personas usa le lingua a exprimer lor pensatas, ille ha trovate, il non importa qual lingua, le uso de un grande numero del mesme metaphoras prendite de experientias mundan e incorporee. Ille e su collegas e studentes ha collectionate iste metaphoras, classificare e analysate los. Lor labores es justo como le entomologos qui collectiona le papiliones e coleopterios e da nomines a illos e describe lor caracteristicas.

Pro Lakoff un metaphora es un mappamento de un dominio fonte a un dominio scopo. Le dominio fonte es usualmente un forma del experientia mundan e le dominio scopo es usualmente abstracte e infamiliar. Certe elementos del dominio fonte es ligate a certe elementos del dominio scopo e inferentias facite super le elementos del dominio fonte es translate al correspondentemente elementos del dominio scopo. Assi on pensa super cosas abstracte como si illos esseva similar al cosas mundan.

Per exemplo un commun metaphora es a conciper le action resolute como movimento de un agente via un sentiero verso un objetivo. “Nos labora *verso* un nove futuro”. “Lassa nos mover nos verso nostre objetivo de vender le plus

automobiles possibile iste mense.” “Nos ha comenciate a facer nostre initial *passos verso* le election de nostre candidato.” “Iste mense nos non esseva capace de *attinger* nostre objetivos.” “*Le cammino in fronte de nos va esser longe e ardue*, mais con multe labor nos va *attinger* nostre sonios al fin.” “Il ha solmente un *via* a complir nostre planos.” “Nos ha *venite per un longe cammino*, e ora nos es *proxime a attinger* nostre objetivo.” “Nostre effortios non ha *avantiare* nos. Nos debe *retraicair nostre passos e trovar un altere via* a nostre objetivo.”

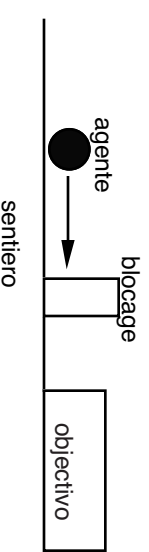

Tote humanos es familiar con le experientia de ambular via un sentiero verso un loco desirate. Le movimento de ambular es action. Le sentiero es le maniera de ir. Le loco desirate es al fin del sentiero e le objetivo del action. Isto es un experientia corporee e mundan. Nos pote usar tal experientias a conciper un cosa abstracte como le labor prolongate verso un objetivo.

Un persona qui appare sin objetivos “exige le *direction*”. “Ille va a necun *parte*.” “Alcuno debe monstrar la *le via*.”

Il es interessante a notar parolas del latino usate in exprimer iste metaphora. “*attinger*” < “*ad* + *tangere*”. Nos *ha arrivare* (un altere metaphora) a nostre objetivo quando nos pote *tanger* lo.

Nos pote usar le mesme metaphora a conciper le interdiction de un action in complir su objetivos.

“Nos debe *bloccar* le accesso del terroristas a lor fonte de moneta.” “Pro *precluder* alcun opportunitate pro illes a invader nos, nos debe fortificar iste frontiera.” “Le obstaculos que nos debe superar es troppo grande e *preclude* nostre attingimento de nostre objetivos.”

Le parola “*precluder*” < “*pre*- + *claudere* significa que uno clauda un porta al via ante que le agente comencia su movimento per le via al objetivo.” “Nos va *obstruer* lor effortios.” “*obstruer*” < *ob* + *struere*. In iste caso *ob* = contra, in le via de, e *struere* es le idea de construir alque que impedi le movimento verso

le obiectivo Le parola "impedir" < latin *impedire* < *in* + *pede* significava literalmente a poner pedicas super le pedes de alcuno pro obstruer lor movimento. Isto es un experientia mundan e corporee. "obstaculo" < *obstaculum* = *ob* + *stare* + *-culum*. Le prefixo *ob* significa "contra, in le via de," *stare* = star, e *-culum* significa un instrumento o medio. Assi un "obstaculo" es un instrumento que sta in le via contra le passage.

Il ha numerose parolas de origine latin con significaciones mundan e corporee que ha devenite metaphoras pro conceptos abstracte. Per exemplo "Nos objecta a tu insinuationes que nos es culpabile de un crimine." "objectar" < lat. *objicere* = *ob* (contra, in le via de) + *jacere* (= jectar) Le parola *jectare* es le frequentativo (que indica forte o repetite action) de *jacere* formate per *adder -are* al thema del participio perfecte de "jacere" (=jectar). Assi "objectar" es jectar cosas contra o in le via del ideas (concipite aqui como objectos o entitates) de un altere.

Le parola "differente" es del verbo latin *differere* = *dis-* (a parte) + *ferre* (portar) = portar a parte. Interlingua ha le thema *-ferer* in parolas como "inferer" (portar in); "transferer" (portar trans); "preferer" (portar al fronte); "referer" (portar a retro). *-ferer* ha le participio passate irregular de *-lar-* in compositos. De isto on pote derivar "prelato" (uno qui es preferite), "translation" e "relation".

Multe vocabulos pro conceptos mental es prendite de actiones corporee. Un metaphora principal del mente es que le pensamiento es como le manipulation de objectos. On *apprende* un poema. *apprender* < lat. *apprehendere* = *ad* + *prehendere* (prender) = a prender alque a uno. Le apprehension es concipite metaphoricamente como le prender de alque a uno. E *comprender* < lat. *com* + *apprehendere* = prender completamente. Un idea es un objecto manipulabile: "Le studente essayava planar su capite con factos ante le examination." Comunicar es a inviar un cosa a un altere: "Nos scambiava ideas". Le memoria es un magazin. Remorar es recuperar ideas del magazin del memoria. Le analyse de ideas es le disassemblamento de cosas a in lor partes. Le synthese de ideas es le assemblamento de cosas a in cosas composite.

Plure conceptos mental se basa super le parola *capere*. Uno percipie cosas in le mundo. *percipere* < lat. *percipere* = *per* + *capere* (caper) = a caper per le mente. *concupere* < lat. *concupere* = con (intensivo) + *capere* = caper completamente, prender in. Si on concipie alque, on ha prendite lo in su mente. Si on *decipere* alcuno, on le cape in un trappa. *decipere* < lat. *decipere* = *de* (via) + *capere* = caper via o de un loco.

Un altere fonte de conceptos mental es basate super le vision. "To vide lo que tu dice," indica que on intende le altere. Le philosopho Descartes argueva que per le analyse conceptual on debe "vider cosas claramente e distinctemente". "Visualizar in tu mente"

Currere es un altere parola corporee que es usate metaphoricamente in multe parolas. *Ideas corrente* es ideas que ora curre e move. Ideas obsolete es *discargate* e lassate staticamente a retro. Evenimentos *occurrere* (*occurrere* < lat. *ob* [contra, in le via de, verso] + *currere*). On ha le senso que o nos curre e

trova le evenimento como un cosa in nostre via, o le evenimento curre in nostre via. *Concurrere* < lat. *con* + *currere* suggere que duo personas curre insimul o curre a reunir se. Quando nos examina alque rapidamente nos lo *percurre*. Le participio perfecte irregular de *currere* es *cursus*- de que on ha parolas como *cursus* (literalmente ubi on curre) per *adder -o*. Le parola *discurrere* (a dar un discursus) es del lat. *discurrere* = *dis-* (a parte) + *currere* que significava in latino a currere aqui e a la, allora a viagiar per un integre region. Assi iste senso corporee esseva extendite a activitates mental como *discurrere*, presentar un *discursus* in que on discute tote cosas in un subjecto, tractate como un region intellectual per le qual on curre.

On pote dar milles de exemplos additional del origine metaphoric de multe parolas pro ideas abstracte in actiones o cosas corporee. Totevia, de major importantia a anglophonos es le facto que basicamente lor lingua es germanic. Le base germanic principalmente concerne parolas concrete e corporee, como "take", "grab", "run", "see", "eat", "hit", "carry", "throw", etc. Le vocabulario de conceptos abstracte in le anglese es latin o grec. Io refere a parolas anglese como "comprehend", "apprehend", "capture", "perceive", "conceive", "concept", "current", "occur", "vision", "refer", "infer", "interfere", "reject", etc.

Mais le radices de que le parolas latin abstracte es derivate es equalmente corporee e concrete. Illos es contrapartes al parolas corporee e concrete del anglese, que es germanic. Per exemplo, *prehendere* (prender,prehender), *capere* (caper), *currere* (currer), *videre* (vider), *edere* (eder), *ferre* (ferir), *ferre* (-ferer), *jacere* (jectar), etc. Assi pro le anglophono le parolas abstracte de su lingua non ha radices in su lingua. Assi ille non ha un base pro comprender le metaphoras per le qual le parolas abstracte latin ha essite formate. Ille trova le parolas latin incomprendibile a prime vista. Io es secur que pro le germanos e svedese isto es mesmo plus le caso. Mesmo si on pote isolar le radice latin de un parola abstracte, on non pote comprender lo. Le inseniantes del latino dice allora que on debe studiar le latino pro aprender iste radices. Mais in facer lo on debe studiar multo que es irrelevante al comprension de parolas latin del anglese: le grammatica complexe del latino classic que es utile principalmente pro leger manuscripts e inscriptiones antique. Isto es importante pro alcun mille scholasticos academic in le mundo, mais non pro le majoritate de citianos in altere occupationes. Il essera plus facile aprender iste radices corporee del latino per studiar un lingua natural e moderne como interlingua in que le grammatica es simple e facile de aprender e que contine le grande majoritate del radices latin in lor forma natural in le vocabulario corporee e lor derivativos abstracte.

Pro plus informationes super le ideas de George Lakoff e su collegas, cerca in le web a "George Lakoff". Il ha numerose referentias. Su pagina in le web es

<http://www.linguistics.berkeley.edu/lingdept/Current/people/facpages/lakoffg.html>

Frequentemente Mark Johnson ha essite un co-autor con Lakoff, e ille equalmente ha un pagina in le web a

<http://www.uoregon.edu/~uophil/faculty/mjohnson/mjohnson.html>.

Referentias

- Lakoff, G. e Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G. (1987). *Women, fire, and dangerous things: What categories reveal about the mind*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G. e Johnson, M. (1999). *Philosophy in the flesh..* New York: Basic Books.
- Lakoff, G. e Nuñez, R.E.(2000) *Where mathematics comes from*. New York: Basic Books.

Aqua in Marte

Un satellite de NASA ha discoperite grande quantitates de glacie interrate a inter 0.33 e 1.00 *metros* sub le superficie de marie.

“Ubi il ha aqua”, diceva R. Stephen Saunders, un scientista del Jet Propulsion Laboratory a Pasadena, California, “il ha vita.

Le quantitate total discoperite usque nunc es plus que le volumine de duo lacos Michigan in le Statos Unite. Il es possibile que le glacie appoiava le vita in le passato quando Marte esseva plus calde e aqua flueva sur su superficie.

Il es possibile que mesmo hodie il ha vita associate con iste glacie. “Sur le terra’, diceva Sanders, “mesmo in ambientes frigidissime pote existir organismos vivente.”

Ben que on crede que il ha simile depositos de aqua sub le polo nord de Marte, il ha essite impossibile verificar lor existentia proque le instrumentos del satellite non pote deteger los in iste momento a causa de depositos de hydrogeno gelate sur le superficie del polo norte de Marte.

Quando veniva le primavera maritan, iste glacie de hydrogeno disapparera, e on potera facer nove observatones in cerca de aqua sub le polo nord de marie.

Iste glacie potera esser de un valor inestimabile pro le exploration de Marte, diceva Bill Feldman, un scientista del Los Alamos National Laboratory.

Restriciones de peso es un grande impedimenta a viages a Marte, cuje exploration potera extender se si on fundeva le glacie e lo usava coma aqua potable e coma combustible post discomponer lo a in hydrogeno e oxygeno.

—Harleigh Kyson, Jr.

Vinti-cinque maximas cynic.

1. Non ambula post me, proque io non pote ducer. Non ambula ante me, proque io non pote sequer. Non mesmo ambula a mi latere. Solmente lassa me solo.
2. Le viage de un mille millas comencia con un rupte corregia de ventilator.
3. Il es sempre le plus obscur ante le aurora. Assi, si tu furara le periodico de tu vicino, aquello es le tempore pro facer lo.
4. Le sexo es como le aere. Illo non es importante usque tu non ha le accesso a illo.
5. Non sia irremplaciable. Si on non pote reimplaciar te, on non pote dar te le promotion.
6. Usque tu pede necuno ascolta.
7. Semper rememora que tu es unic: justo como tote le resto.
8. Non jammais prova como profunde es le aqua con ambe pedes.
9. Si tu pensa que tu es importante a necuno, allora essaya omittier alcun pagamenti pro tu automobile.
10. Ante que tu critica alcuno, tu debe ambular un milla in lor calecos. In aquelle maniera, quando tu le critica, tu essera un milla distante e tu possedera su calecos.
11. Si initialmente tu non succede, allora saltar in cadita libere non es pro te.
12. Da un homine un pisca e ille va mangiar pro un die. Inseniar le como a piscar e ille va seder se in un barca e biber le bira tote le die.
13. Si tu presta \$20 a alcuno e non jammais le vide plus, allora illo probabilmente esseva de valuta.
14. Si tu dice le veritate, tu non debe rememorar alque.
15. Alcun dies tu es le insecto; alere dies tu es le parabrisa.
16. Ha necun anxietate. Illo solmente pare perverse le prime vice.
17. Bon judicio veni de mal experientia, e multo de aquello veni de mal judicio.

18. Le plus rapide via a duplar tu moneta es a plicar lo in medietate e retornar lo a tu tasca.
19. Un bucca occludite collige nulle pede.
20. Le banda de conductos ventilatori es como le Fortia. Illo ha un latere brillante e un latere tenebrose, e illo tene le universo insimul.
21. Il ha duo theorias super como a querelar con feminas e ni le un ni le altere es efficace.
22. In general, tu apprende pauco quando tu labios se move.
23. Le experientia es alque que tu non recipe usque a justo post que tu ha necessitate de illo.

24. Non omitter un occasion a tacer.

25. Nos es nascite, nude, molliate, e affamate, e alcuno colpa nostre culo per le palma ... alora cosas pejorar se.

Impresiones de Mexico

per Walter Peterson

Sedece annos passate, io visitava a Mexico al comenciamiento del estate per duo septimanas. Io iva pro assister al nuptias de mi amicos. Per le major parte del tempore, io sojornava con illes in "El Altiplano" ubi se trova le Citate de Mexico Distrito Federal, in le nord central, et, al sud-est central, le Citate de Puebla. Io videva diverse sitios archeologic: io amblava super le pyramides a Teotihuacan, El Templo Mayor, Xochicalco, e Cholula, e io ha passate un medie die al Museo del Anthropologia de Mexico.

Extra le impresiones del populo e locos mexican, io me portava un interesse in le cultura e lingua del mesoamerica antique. Io ha seligite le articulo de Daniel Brinton includite infra del resultado del cerca del internete del information del deo de pluvia, Tlaloc, a causa del anglese american victorian quanto al contento appropriate (e proque illo es in le dominio public).

BIBLIOTHECA DE BRINTON DEL LITTERATURA AMERICAN
ORIGINARI, NUMERO VIII: RIG VEDA AMERICANUS.

CANTOS SACRE DEL MEXICANOS ANTIQUE, CON UN GLOSSA IN
NAHUATL.

EDITATE, CON UN PARAPHRASE, NOTAS E VOCABULARIO, DE
DANIEL G. BRINTON [1890]

Scandate a [sacred-texts.com](http://www.sacred-texts.com), Martio 2001
<http://www.sacred-texts.com/nam/aztec/rva/rva00.htm>

PREFACIO.

In accordo al scopo general de iste serie de tomos -- le qual es de furnir materia a studiar in vice de offerer studios completate -- io ha preparate pro iste numero le texto del registration le plus ancian et authentic de erudition religiose american. A causa de su antiquitate e character, io ha aventurate de appellar iste parve collection le RIG VEDA AMERICANUS, post le cyclo similar de hymnos sacre, le qual son le producto le plus venerabile del mente aryan.

Quanto a mi traduction tentate de iste cantos mystic, io lo offere con un reservation extreme. Il essera pro me le culmine de temeritate de prender de haber superate le difficultates que uno, qui era tanto familiar con le Nahuatl antique como patre Sahagun, los intimava de esser ultra su poter (facultate). Le plus bon que io spera de haber complite es, per le adjuta del Glossa -- e non sempre in conformitate a su suggestions -- de dar un idea general del senso e le tenor del originales. Le desirabilitate de preservar e publicar iste textos me pare de esser manifeste. Illos nos revela le spirito indubitamente authentic del religion antique; illos nos monstra le lingua in su forma le plus archaic; illos preserva referentias a varie cyclos mythic de imporrantia al historico; et illos illustra le alteraciones in le lingua parlate adoptate in le dialecto esoteric del sacerdotio. Io me fide que tal consideraciones atrahera le attention de eruditos ad iste fragmentos de un literatura perditte.

In le vocabulario appendate, io ha insertate solo ille vocabulos et expressiones pro le qual io pote suggerer renderes correcto -- o, al minus, probabile. Alteres se debera esser lassate a investigadores futur.

INTRODUCTION.

Proque io ha discutite in detallo le character del poesia mexican ancian in un numero preve del Librario de Literature American Originari, io me restringera pro le presente al historia del collection presente. Nos debe su preservation al industria indefatigabile de Patre Bernardino de Sahagun, uno del missionarios prime a Mexico, e le autor del obra le plus importante super le religion, manieras e costumes del Mexicanos antique.

Per longe residentia et application stricte, Sahagun ha acquirite un maestria complete del lingua nahuatl. Ille ha componite su obra celebre, *Historia de las Casas de la Nueva España*, primariamente in le language indigena, et ab iste original scribeva un traduction espaniol, in qualque partes considerabilmente

abreviate. Iste reproduction incomplete es le qual que era publicate in espaniol per Lord Kingsborough e Bustamente, e in un render francese con notas utile per Dr. Jourdanet e M. R. Simeon.

Tanto sape io, le sol copia complete del original nahuatl ancora existente es le qual preservate in le Bibliotheca Laurentio-Medicana in Florentia, ubi io lo ha examine in april, 1889. Illo es un manuscripto bellissime e multo elaborate, in tres tomos grande, que contine 13.078 illustrationes, attentivamente designate a mano, per le major parte colorate. Illos son illustrative del mythologia, le historia, le artes, e le usages native. De plus, pro le capitulos il ha multe pecias de capite e pecias de cauda elaborate.

Il ha ancora un manuscripto del historia nahuatl de Sahagun in le bibliotheca private del rege de Espania a Madrid, le qual io ha examine in maio, 1888, e del qual io publicava un collation in le edition del Mémoires de la Société Internationale des Américanistes, pro ille anno. Illo es incomplete proque illo embracia solo le prime sex libros del Historia, e on debera considerar lo solamente como un borrador o schizzo preliminar pro le copia de Florentia. Illo contine, nonobstante, un certe amonta de material que non es includite in iste (le copia a Florentia), e illo ha essite peculiarmente utile pro me per preparar le tomo presente, non solamente per dar un altere leger del texto de valor pro comparison, sed etiam per furnir un glossa o paraphrase nahuatl del major parte del hymnos, le qual non se appare in el manuscripto florentino. Proque illo es evidentemente le plus vetule del duo, io ha adoptate le legeres del manuscripto de Madrid como mi texto, e io ha date le variantes del manuscripto florentino al fin del omne hymno. Necun del manuscriptos tenta qualcunque traduction del hymnos. Le un de Madrid ha nulle commento espaniol, et illo a Florentia placia contra le hymnos le remarcs sequente, le qual se trova anche in le copias imprimite, vicin al fin del appendice del secunde libro del Historia: -- "Il esse un artificie vetere del nostre inimico de essayar a celar se per complir melio su fines, in accordo con le parolas del Evangelii, 'Ille cuje actos esse mal, evita le luce.' Anche super le terra iste inimico nostre se ha providite con un bosco dense et un terreno aspere e plenate de abyssos, illac a preparar su attractiones e per escapar persecution, como face bestias salvage e serpentes venenose. Iste bosco et iste abyssos esse le cantos le qual ille ha inspirate per su servicio, pro esser cantate in su honor, intra le templos e foras de illos; proque illos esse tanto artificiosamente componite que illos dice lo que illos vole, sed revela solamente lo que le diablo commanda, non pro esser comprehendite con ration excepte de illes a le quales illos esse addressate. Il esse, de facto, ben recognoscite que le cava, le bosco, o le abyssos, in le qual iste maledicte inimico se cela, esse iste cantos le qual ille mesme ha componite, e le qual esse cantate a ille sin esser comprehendite excepte de illes qui cognosce iste specie de language. Le consequentia esse que illes canta lo que a illes place, guerra o pace, laude al diablo o contempto pro Christo, et illes non pote esser comprehendite in le minus pro altere homines."

Lord Kingsborough dice in un nota in su obra voluminose super le Antiquitates de Mexico que iste portion del texto de Sahagun era distruite per mandato del Inquisition, e que il habeva un memorandum in le original espaniol que es in le possession del scripitor nobile que assi lo diceva. Il es inversissime que isto poteva referer a un traduction del hymnos, proque necuno existe in omne manuscripto que io ha consultate, o del qual io ha audite; e Sahagun intima in le citation supra que ille ha facite necuno, a causa del obscuritate del diction. Ni appare alcuno in le manuscripto florentino, ubi le texto del hymnos es date completamente, ben que le Glossa explicative es omittite. Iste ultime-mentionate facto me ha impeditte de corrigir le texto del Glossa. Le qual in qualcunque passages es manifestemente erronee; sed io me ha confinate a reproducer lo strictemente in accordo al manuscripto original: io lassa le corrigir de illo a illes qui lo utilisara.

Le manuscripto florentino ha cinque illustrationes colorate del divinitates, o lor symbolos, del qual le cantos parla. Istes son probabilmente copiate del libros hieroglyphico native in le qual, como nos apprende de Sahagun, tal cantos ancian era preservate e transmittite. Iste illustrationes io faceva de esser copiate con fidelitate scrupulose e pois io faceva los de esser reproduce per un del processes photographic, pro le obra presente.

Tal es le historia de iste documento curiose, e con iste breve introduction, io lo submitte a illes qui habera le patientia e habilitate de disintricar su difficultates multiple.

III. HYMNNO DE TLALOC

[Nota del Redactor: Io ha eliminate le version in le nahuatl pro conservar le spatio].

1. In Mexico le deo appare; tu bandiera se displica in omne direcciones, e nemo lacrima.
2. Io, le deo, habe retornate de nove, io me habe directe de nove al loco de abundantia del sacrificios de sanguine; ibi, quando le die invetera, io es viste como un deo.
3. Tu labor es le qual de un mago nobile; in veritate, tu te habe facite de esser del carne nostre; tu habe facite te mesme, e qui osa de affrontar te?
4. In veritate, ille qui me affronta non se trova bene in le mie gratia: mi patres habe prendite per le testa le tigres e le serpentes.
5. In Tlalocan (le placia de Tlaloc), in le domo verdeante, illes joca al joco de balla, illes jecta le cannas.
6. Procede vos, procede vos a ubi le nubes se diffunde in abundantia, ubi le

nebula dense face le domo nubilose de Tlaloc.

7. Ibi con voce forte io me eleva et io me clama.

8. Procede vos a perquirere me, cerca le paroles le quales io habe dicte, como io me leva, uno terribile, et io crita in voce alte.

9. Post quatro annos illes procedera, non a esser cognite, non a esser numerate, illes descendera al domo belle, per unir se e per cognoscer le doctrina.

10. Procede vos, procede vos a ubi le nubes se diffunde in abundantia, ubi le nebula dense face le domo nubilose de Tlaloc.

Notas.

Le deo Tlaloc possedeva, in commun con Huitzilopochtli, le loco altissime in le pantheon mexican. Ille era le deitate qui presideva super le aquas, le pluvias, le tonitru, e le fulmine. Le sue panegyris se haveva loco circa le tempore del plantar de mais, et illo era intendite per procurar se le sue favor pro iste recolta completamente importante. Le sue detalles son describe multo longe per Diego Duran, *Historia de Nueva España*, cap. 86, e Sahagun, *Historia*, Lib. II., cap. 25, et alibi. Le sue nomine deriva de tlalli que vole dicer le terra. Tlalocan, mentionava in verso cinque "le placia de Tlaloc" refereva a un monte al est del citate de Tenochtilian. [le citate de insula] ubi le panegyris de Tlaloc era celebrate; sed illo habe habite anque un signification mythic, equivalente a "le paradiso terrestre," le domicilio de animas beate.

Il essera observate que verso dece es un repetition de verso sex. Le parola ayauicarlo refere al ayauhcalli, "casa de nebula" le domo del deo de pluvia. Le qual Sahagun nos informa era representate al festa annual per quatro parve edificios vicin al orlo del aqua, attentemente disponite pro presentar le sue facies al quatro punctos cardinal del bussola (Sahagun, ubi supra).

In verso octo le expression tetzauphilli (tetzaubqui, espaventar) pote esser explicate per le figura de Tlaloc, cuje statua, era illo de "un espantable monstruo, la cara muy fea" (ibid.) [un monstruo espaventabile, le facie multo fedel].

Le composito in verso dece, nauhxihuitca, "post quatro annos," apparentement referer al animas del illes brave decedite, qui, secundo al mythologia aztecan, passa al paradiso celeste per quatro annos e postea illes retornava al paradiso terrestre--le palacio de Tlaloc. (Vide vos mi discurso, *Le Viage del Anima, in Le Deliberationes del Societate Numismatic et Antiquarian de Philadelphia*, 1883.)

Reducer le CO₂ atmospheric possibilmente non simple.

In considerar possibile strategias pro reducir le crescente CO₂ atmospheric produce per le emissiones de combustibiles fossile, alcun scientistas haveva le theoria que on pote crescer le quantitate de vegetation terrestrial per via del reforestation o meliorate practicas agricultural. Le augmentate vegetation va sequester in illo mesme plus CO₂ e consequentemente reducir su concentration in le atmosfera.

Mais in un recente articulo in *Science* del 19 de april 2002 altere scientistas argueva que un consequentia de isto essera un reduction in le quantitate de pulvere mineral injectate in le atmosfera. In torno le reduction in pulvere atmospheric potereta decrescer le livraison de ferro aeolian al ocean, assi reducente le productivitate marin in alcun regiones, con un consequentia de un reduction in le sequestration marin de CO₂. Assi crescimentos in le sequestration terrestrial de CO₂ va diminuir le rata de absorption de CO₂ per le ocean. Iste scientistas usa un modello del cyclo de carbon pro examinar le relation antagonistic inter sequestration terrestrial e sequestration marin e concluder que le rata per que le ocean sequestra le CO₂ anthropogenic va esser reduce usque a 9% per modificationes de grande scala de ecosistemas terrestrial. Iste resultados es in accordo con le importantia de usar un approche integrate del terra integre in le evaluation de strategias del reduction de dioxide de carbon dioxide. Illes monstra que le sequestration de carbon per plantas terrestre non es un substituto pro le reductiones in emissiones anthropogenic.

Le tesor de glaciers disgelate.

Anthropologos curretemente discoperi grande numeros de artefactos human e restos de animales prehistoric in le disgelation de glaciers que occorre hodie in multe partes del mundo, possibilmente como un resultado del calorization global. Multe artefactos es in condition quasi perfecte. Animales e aves es trovate in condition de lyophilization (dehydration per gelation).

Integre floccas de aves es discoperite in le glacie ubi illes ha cadite a causa de incontrios con aere frigide milles de annos in antiquitate. Le recente discoperita in le Alpes al frontiera de Switza, Austria e Italia del Homme de Glacie es un altere exemplo. Assi pro anthropologos e paleontologistas le margines de glaciers es un trovata de tesor.

Le glaciers ha diminuite desde 1860. In Switza le volumine de su glaciers ha decrescite per 33%, mais ora le rata ha accelerate. Le glaciers de Alaska disgela rapidamente hodie, e retira hodie 4,7 metros per anno. On predice que le famose nive de Monte Kilimanjaro in Kenya va disappear in 2015. Le grande glaciers in Le Parco National de Glaciers in Montana ha diminuite se in grandor in le seculo passate usque illos practicamentemente ha disappearite in le majoritate del parco.

Un comun trovata es le stercore de caribu lassate in le glacie milles de annos in le passato.

Isto es importante proque illo revela grande pecies de plantas non digeste insimul con le polline. Isto informa le paleontologistas qual plantas e altere nutrimentos existeva a aquelle tempores.

Inter le artificios human discoperite es objectos gelate como, p.e. le fustes de flechas de betula, picea, e salice, algunos duo metros longe, algunos con punctos de corno de cervos. Un puncto ancora ha le sanguine de caribu super illo. Il face 7300 annos desde le tempore de iste artificios.

Un question resolvite per iste trovatas es si o non le arco e flechas existeva in tempores prehistoric.

Lo que illes trova in le plus antique artificios es lanceas lanceate per un atlatl, e le arcs appareva solmente in le ultime 1300 annos.

Un corpore trovate recentemente in le glacie es de un aborigine de circa 550 annos in le passato. Ille esseva trovate justo sud del Yukon. Ille portava un cullello de osso e metal, un lancea, un mantello de pellicia de scuriolo, e un capello fimente texate similar a aquellos ancora facite per le aborigines del region hodie. Un analyse de su ADN revelava que ille es cognate ora con tribos multo distante como le Haida del costa de Columbia Britanic, le Quecha de Guatemala, e le amerindianos de Brazil.

Le Union Europee de formicas

Le formicas argentin ha essite discoperite in le sud de Europa del costas atlantic de Espania, per le Stricto de Gibraltar al costas mediterranee de Espania, Francia e Nord de Italia. Lo que es interessante es que le formicas se recognosce como si illes es membros de un sol nido. In Argentina le mesme specie de formicas de differente nidos va combattar se quando illes incontra le un le altere.

Le formicas argentin arrivava in Europa in le prime annos del seculo 20me. Le obreros de un nido va entrar e servir le regina in un altere nido, que es multo inusual. Tal comportamento pare contradicer le theoria evolutionari que dice que le obreros va servir solmente reginas affin.

Ben que alcun scientistas credeva que isto esseva le resultato de un perdition de variation genetic in que le genos pro le recognition de formicas amical e inimic ha essite perditte, alcun ecologos switze ha studiate le effecto de mitter formicas de un nido in nidos in altere locationes, e illes notava que illos ramente luctava con le un le altere. Quando illes examinava 22 marcas genetic illes trovava que le populationes europeas habeva perditte non plus que 30% del variation de formicas in Argentina. Tal restriction in variation genetic non es bastante pro

appoiar le theoria de perdition de genes pro le recognition. Iste scientistas ha le theoria que cooperation se leva proque le inclination al combato non esseva de adjuta al specie quando illo occupa nove territorio. Illes crede que le formation de supercolonias es un characteristic de populationes que invade nove regiones ubi illes non ha le competition. Illes predice que quando le formicas es ben stabilite que le formicas aggressive va esser de nove importante in favorar le reginas de lor proprie nido.

Explication del differentias inter humanos e chimpanzes.

Il es un ben stabilite facto que geneticamente le humanos e le chimpanzes ha in comun 98% de lor genes. Es le differentia intellectual inter illes un differentia in alcun pauc genes?

Alcun scientistas reportava un studio in Science del 12 de april in que illes usava technicas del microbiologia a studiar iste question. Illes collectionava specimenes del hepate, sanguine e cerebro de humanos e de tres altere gruppos primates - chimpanzes, simias macaque, e orangutanes. Allora illes passava le ARN (acido ribonucleic) de tal specimenes super le superficie de micromatrices programmate a recognoscer le expression de 10.000 genes human. Illes trovava a pena alcun differentias in le formas expressive de genes inter le species in le specimenes de hepate e sanguine. Mais con le specimenes de cerebro human le formas de expression de genes esseva multo differente que aquellos del altere species. Isto suggere, secundo le scientistas, que le grande differentias inter humanos e le altere primatos non es in le general complemento de genes mais in le nivello de activitate de certe genes in aquelle complemento. Le studio suggere que le principal distinction inter humanos e le altere primatos es in lor capacitates cerebral, que resultava de un explosion in nove formas de expression genic in le cerebros de humanos post que le humanos habeva divergite de lor ultime ancestre.

Prediction de un collision de un asteroide con terra.

Un certe asteroide, 1950 DA, approchava terra a un distantia de solmente 8 millones de kilometros in martio de 2001. Alcun astronomos ha studiate le informationes collectionate del orbito de iste asteroide durante le ultime 50 annos. Illes ha concludite que il ha un probabilitate de 1 in 300 que iste asteroide, que ha un diametro de 1 km, va collider con terra le 16 de martio 2880. Su impacto con terra va equalar le explosion de 10.000 megatonnas. Iste probabilitate es 1000 vices plus grande que quello pro alcun altere grande objecto cuje probabilitate de collider con terra es ben stabilite. Le autores de iste studio faceva emphase del facto que il ha grande incertitude in le estimate que pertine al forma e rotation del asteroide. Secundo le maniera in que iste incertitudes curre lor curso, le probabilitate del collision pote esser multo plus grande o approchar zero.

Il depende super le maniera in que le asteroide gira. Le latere del asteroide que se toma verso le sol recipe le energia del sol que caloriza su superficie. Quando iste parve quantitate de energia es reradiate, illo applica un parve contrafortia al asteroide que pote cambiar su orbita durante longe periodos de tempore. Con un seculo de advertimento avanzate, humanos pote inviar un rochetta al asteroide pro alterar le reflectivitate del superficie a un certe latere e assi rediriger su orbito a evitar un collision con terra.

Rimos pro infantes

Nico e Nina

Nico e Nina
ascendeva le collina
a prender un situlata de aqua.

Nico cadeva

E su capite rumpeva
e Nina cadeva postea.

Ovo Follo

Ovo Follo super un muro,
Ovo Follo cadeva a basso
Tote le homines
E tote le cavallos
Non poteva restaurer Ovo de novo.

Senioreta Muffet

Senioreta Muffet
Sedite super un tabouret
Mangiava coagulata e sero.
Un arenea subito,
Se sedeva presso
E la terrificava multo.

Parve Rosa Pineres

Parve Rosa Pineres
Sedeva in le cineres
A dar su digitos le calor.
Su matre veniva e la capeva,
Batteva su parve filia
Pro dar su vestito nove
un nigre color.
— S.A.M.

Appello pro Contributiones a *Confluentes*.

Confluentes es dedicate non solmente a dar te informationes super interlingua, su grammatica, e articulos de interesse general mais un opportunitate pro practicar tu interlingua per scriber articulos tanto ben. Assi como le redactor io te invita a inviar a me articulos, essays, expressions de opinion, traductiones novas, que io va incluir in editiones futur de *Confluentes*.

Inviar los a

Dr. Stanley Mulaik, Redactor
Confluents
191 Vistawood Lane
Marietta, GA 30066.

Io reserva le derecho de rediger los pro brevitare e proprietate como un journal familial.

Le Societate American pro Interlingua es organizate pro avantiar le studio, uso, e beneficios de saper e usar interlingua in Nord America. Membros habita le Statos Unite, Canada e Mexico. Le debitos es \$25 per anno e provide abonamentos a *Panorama* e *Confluents*.

Le Societate American pro Interlingua es informalmente affiliate con le Union Mundial pro Interlingua.

Officieros:

Presidente: **Dr. Stanley Mulaik**, 191 Vistawood Lane, Marietta, GA 30066
pscscsm@prism.gatech.edu, stanmulaik@mindspring.com
Secretario e
Tesorero: **Sr. Paul May**, 305 Poage Ct. #2, Lexington, KY 40515
paul_lecorde@angelfire.com

Consejo de Gerentes:

Sr. Chris Burd, 1166 Richardson Street, Victoria BC V8V 3C8
CANADA; cburd@ISLANDNET.COM
Dr. Luis Garcia Dopico, 3908 Landover Dr. , High Point,
NC 27265-9588 USA; lgdopico@mindspring.com
Sr. Jay Bowks, Sr. Jay Bowks 105 South Lincoln St. Keene NH 03431-3830
USA ; jfbowks@cheshire.net
Sr. Richard Sorfleet, P.O. Box 258, Acadia, QC J2Y 1J6 CANADA;
richard.sorfleet@sympatico.ca

Le pagina de UMI in le web: <http://www.interlingua.com>
Practica interlingua al listserv INTERLING@MAELSTROM.STJOHNS.EDU
Pagina web de SAI: <http://www.geocities.com/societateamericaprointerlingua/>